www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 128. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 2. червня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 128. — Jersey City, N. J., Saturday, June 2, 1923. — THREE CENTS

ЗАКЛИК ЦЕРКОВ ЗА ПРИСТУПЛЕННЯМ АМЕРИКИ ДО СВІТОВОГО СУДУ

ВАШИНГТОН, 31. мая. — Так звана Федеральна Рада Церков Христа в Америці видала нині заклик до 125,000 церковних громад, які вона обєднує, заклик в користь приступлення Злучених Держав до міждержавного суду при Лізі Народів.

Заклик заставляє членів сих церковних громад домагатися від своїх парляментарних представників, а передусім від своїх федеральних сенаторів, щоби вони заявилися за предложенням Гардинга про участь в світовому суді. Заклик остерігає перед противною аґітацією та попереджає, що її треба буде переломати.

Коли взяти під увагу, що в згаданих 125,000 громадах зорганізовано певно яких 20 міліонів душ, вага заклику стане очевидна.

МІНІСТЕР ТОРГОВЛІ ЗА РОЗВОЖЕННЄМ БУДІВНИЦТВА НА РЯД ЛІТ

НЮ ЙОРК, 31. мая. — Секретар (міністер) торговлі Герберт Гувер відбув нині з членами Американської Будівляної Ради довшу конференцію в справі розложення будівництва, задержаного від 1914. року, на довший ряд років.

Американська Будівляна Рада складається з представників організацій, репрезентуючих всі чинники будівництва, себто так предприємців, як робітничі юнії, як і уряд. Цілию конференції було запобігти навалови будівляних робіт, який дається завважувати тепер в цілих Злучених Державах, а який доводить до фатальних наслідків.

Конференція за згодою Гувера згодилася, що найкращим способом для запобіження на будуче такому навалови будівляних робіт буде оголошуванє публичних звідомлень про вигляди запотребовань на будівляні матеріяли та працю; на думку членів конференції, оголошуванє таких звідомлень буде вирівнувати будівляний рух, так що він буде більше рівномірний.

СЕНЗАЦІЙНЕ ПЕРЕСЛУХАННЄ В СПРАВІ ПРОГИБІЦІ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 31. мая. — В великій сали нової палати послів нюйорської стейтової леґіслятури відбулося нині перед стейтовим губернатором Смитом явне переслухання в справі виконування прогибіційного закона.

Якийсь час тому назад, саме, нюйорська стейтова леґіслятура ухвалила серед завзятої дебати відкликанне стейтового закона, на основі котрого стейтова влада була обовязана давати федеральним прогибіційним урядникам допомогу при виконуванню прогибіційного закона. Теперішне переслухання зарядив стейтовий губернатор на те, щоби могти зорієнтуватися, чи підписати ухвалу, чи її заветувати.

На переслуханє зявилося величезне число народа. Мови промовими були всі визначні представники обох напрямків: зі сторони прихильників прогибіції були провідники Антисалонової Ліґи, провідники ріжних церков, федеральні прогибіційні аґенти, тощо, а з противної сторони деякі письменники, представники проти-прогибіційних товариств, провідники робітничих юнії. Прихильники прогибіції вказували на те, що ухвала леґіслятури стейту не зносить прогибіції, що прогибіція далі обовязує, що на случай потвердження ухвали стейт буде на будуче помагати в охороні федеральної влади, а буде відмовляти її допомоги. Противники прогибіції вказували на те, що більшість народа є проти прогибіції, що леґіслятура повинна виконувати волю більшости, що всі зорганізовані робітники хочуть шклянку здорового пива до обіду, і т. д.

Губернатор висухував всі арґументи за і против, не вмішуючися в арґументи навіть запитом, так що він не проявив, з котрою стороною він симпатизує. Має він вирішити питанє вета до суботи вечером, і нині ніхто не знає, на чому він стоїть.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД ПРЕЗИДЕНТА СКЛИКАННЯ НОВОЇ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПОКІПСІ, Ню Йорк, 31. мая. — Стейтова конференція протестантської секти „Товариства Приятелів", відомих під назвою Квейкерів, ухвалила висвати до президента Гардинга просьбу, щоби він скликав нову мирову конференцію до Вашинґтону.

Резолюцію ухвалено на предложенє квейкерської організації в Лондоні, в Анґлії.

ЯПАН ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПРАВИЛ ПРО ВОЖЕННЄ АЛЬКОГОЛЮ КОРАБЛЯМИ

ВАШИНГТОН, 31. мая. — Японський уряд приключався до протесту других урядів проти недавного рішення Найвисшого Суду Злучених Держав про вожене горівок на чужих кораблях в обрубі три-милевого прибережного пояса здовж Злучених Держав.

СМЕРТЬ ПАРЛЯМЕНТАРИСТА

ВИЛСОН, Норт Карголайна, 31. мая. — Нині помер тут Клод Кичин, бувший демократичний провідник в палаті послів федерального конгресу. Був він вибраний до парляменту 11 разів та визначився яко провідник конгресової більшости в часи, як Америка вступила в світову війну.

УРЯД СТАРАЄТЬСЯ ПОЛАГОДИТИ СТРАЙК НЮЙОРКСЬКИХ МУЛЯРІВ

НЮ ЙОРК, 31. мая. — Щоби запобігти безробіттю всіх будівляних робітників наслідком страйку мулярів, представникидепартаменту праці в Вашинґтоні збираються посередничити межи мулярами та будівляними підприємцями.

КУБАНСЬКА ІМІГРАЦІЯ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

НЮ ЙОРК, 30. мая. — Іміграційна влада звертає увагу на щораз більше зростаючу іміграцію з острова Куби. Після обчислення іміграційних урядників за послідні два місяці приїхало до Злучених Держав що найменше 5,000 кубанських Муринів, зваблених сюди кращими зарібками. Після іміграційного закона, уроженець Куби, коли хочете їхати до Злучених Держав, обовязаний предложити лишень свідоцтво уродження.

ЛІЧЕНЄ УМОВО ХОРИХ МУЗИКОЮ

Заряд шпиталя Сиріт Гров в Болтимор, Мериленд, постановив завести проби лічення умово хорих при помочи музики. Ціла проба має бути в руках голяндського музика Вілієна Вен Дер Вола, котрий вже робив подібні проби по других шпиталях краю. Сей музик, котрий рівночасно є також визначним кримінольоґом та соціольоґом, стоїть на становищи, що богато людий хорує умово просто тому, що їх чувства не достроєні відповідно та що сю хибу дасться направити через відповідні музичні продукції. На такій теорії він і основав цілу науку про музичне лїченє.

ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО?

До одного театру для рухомих образків в Шікаґо зайшов якийсь мущина і, сівши в передну лавку, став робити свої увари про образи так голосно, що всі гості довкола нього почали проти сього протестувати. Коли сі супротивлення на нічо не помогли, один зі зарядчиків театру силою випровадив немилого гостя з театру. За кілька хвилин опісля сей самий гість вдерся в театр виходовими дверми та з револьвером в руці кинувся до публики. Загули в театрі вистріли, засвистали кулі. Жінки в крик, мущини стали ховатися під крісла. Дехтоярі не стріляного, але сей не ждав. Через двері метнувся на двір і там пропав серед товпи, поки надійшла поліція. В театрі було троє людий тяжко ранених. Припускають, що се був умово хорий чоловік.

ПІДПАЛ ЗІ ЗЛОСТИ

До одного дво-поверхового будинку, занятого кравецькою фабрикою, в Ню Йорку зайшли в свято зводні, а не найшовши в касі готівки, підпалили дім в двох місцях.

ПРИВЕЗЛИ ДО АМЕРИКИ ЖІНКУ З ГАРЕМУ

До нюйорського порту приїхала на кораблі „Патрія" вірменська жінка Когарік Куманіян. Коли вона мала 13 літ, Турки пірвали її від родичів, що тоді жили в місті Трапезунті, та продали її одному турецькому паші в неволю. Сей подарував її відтак свому синові, в гарем. Коли Анґлійці заняли місце, де вона жила в гаремі, всі вірменські жінки дістали свободу та могли їхати, куди хотіли. Один американський місіонар пошукувався Куманіян та старався розслідити що сталося з її родичами. Сього йому не вдалось, але зато довідався він, що її сестра живе втікачкою, в однім грецькім приюті в Пірею. Тепер місіонер забрав Вірменку до Америки, куди думає також спровадити другу сестру. Має він намір дати їм американське виховане.

ПАНЩИНА В ГАЛИЧИНІ

Львівський український дневник „Діло" повідомляє:

Крак розпуки видирається з грудий селян Старич і Курник, Мостиського повіту. Ті, села передвсім не мають власних пасовиск і тому свій товар випасали за певною доплатою в лісах старицького дідича Вайсмана. Доки жив старий дідич, відносини були тяжкі але всеж таки виносимі. Та старий помер на війні, а на його місце прийшов брат зі своїм завідателем Дудзінським. Від того часу все змінилось. Оплати за випас щорічно підношено, аж дійшов до того, що сього року за одну корову жадає Дудзінський: вижати 6 кіп збіжа, 4 дні кісьби, 2 дні своїми кіньми звозити сіно, — значить чисячні жатьбу на пісках одної копи збіжа два дні, вийде разом 18 днів роботи в жнива. Крім того готівкою 25,000 мп. За одну штуку треба цілі жнива на панському лані працювати. Люде з плачем віходили з двора, але нез'єдились. Рішили на своїх власних клаптиках долинок випасати. Та не припало це до вподоби Дудзінському. Тому Дудзінський висилає 6 травня до Курник коменданта постерунку зі Шкла, а той разом з війтом Козаком, старостинським прислужником, в уряді громадським видає заборону випасти худобу на своїх власних лінах, бо „худоба могла би з лінів зайти в панський ліс і наробити там шкоди". Хоч сиди та плач або робі панщину.

„ЗНАТОК ПЛИВАННЯ" УТОПИВСЯ

В Брукляні втопився оногди 16-літний хлопчина Джез Ф. Донеґю. Пішов купатися в ріку, діставши корчі, потонув, хоча всі знали його як знаменитого пливака.

БУДОВА НОВИХ КАНАЛІВ В НІМЕЧЧИНІ

Німеччина стратила усі важнійші вуглеві терени, тому полуднево-німецькі держави хочуть всякими можливими способами надолужити ці втрати, хочуть побудувати нові канали, старі перестроїти та краще використати сили рідучої води, а заступити має вугіль.

Баварія проектує справити і полагодити давне долучення Рейну з Дунаєм; туди будуть могли плавати середної величини пароходи. Це буде 607 клм. довгий водний шлях, 38 м. широкий і 3 м. глибокий; водостан буде реґулювати 49 шлюз.

Віртенберґія приступила вже до канілізації Некару та до його сполучення з Дунаєм. Крім цього проектується використання спаду правих приток Дунаю, а передовсім рік Леха та Ізери, для одержання великанської електричної струї.

ЧОМУ БОЛЬШЕВИКИ ВИВОЗЯТЬ ХЛІБ?

Дня 27. квітня на засіданню комітету допомоги відновленню і піддержки сільського господарства в Москві обмірковувано питанє про закордонний вивіз збіжа. Для вияснення позиції „уряду" в сій справі виступив Каменев. Він зазначив, що вивіз хліба конче потрібний для поліпшення матеріяльного становища „уряду" і збільшення золотого фонду, який вже кінчиться. Фінансове становищ суряду" в дану хвилю таке що вже вкінці бікучого року „уряд" не зможе покривати видатків, безпосередно звязаних з обороною країни й піддержанням головних галузий державної господарки.

ВЛУЧНА ЗМІНА

На однім готелі в Швайцарії була від ненамятних часів напись над входом: „Hospes, salve!" — що по українськи означає: „чужинче, будь поздоровлений (витай!)" При перебудові готелю відновлено і напись. Маляр чи в дотепу чи може й несвідомо зробив малу зміну в написі, і то лише одну букву. Замість „Hospes, salve!" замісь попереднього напису. Ця одна буква змінила влучно напись, бо по українськи значить „чужинче, пропа-".

БЕЛЬГІЯ ПРОТИ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПОЛІТИКИ НИЩЕННЯ З РУРЩИНИ, А ЗА МИРОВОЮ ПОЛІТИКОЮ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 31. мая. — На другий тиждень має тут відбутись чергова нарада бельгійського премієра Теніса з французьким премієром Пуанкаре.

В тутешніх урядових кругах кажуть, що бельгійський премієр заявить французькому премієрови, що Бельгія вважає політику нищення, яку завели Французи в Рурщину, недоцільною і шкідливою.

Вони більше наклонні вже тепер до мирової політики Великої Британії, і заявляють, що підперли би таку політику, якби тільки Німеччина подала алянтам нові, а кориснійші, предложення у справі сплачення їм „воєнних відшкодовань".

АМЕРИКАНЕЦЬ КАЖЕ, ЩО ЄВРОПА ПРИГОТОВЛЯЄ НОВУ ВІЙНУ

ЛОНДОН, 31. мая. — Сюди прихав з континенту Европи бувший говернор стейту Кензас, Генрі Дж. Еллен.

Він сказав репортерам газет таке:

На мою гадку в Европі творяться тепер нові міждержавні союзи але на стару моду.

Се видно на Близкому Сході і на Балкані.

Зновав Франція намагається привязати до себе кромі Польщі ще й Чехо-Словаччину.

Велика Британія старається притягнути до себе Італію.

Сі нові укладі нових міждержавних союзів можуть принести в недалекій будучині нову війну в Европі.

АМЕРИКАНСЬКА ФОНДАЦІЯ БУДУЄ ШПИТАЛІ В АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 31. мая. — Король Юрій поклав угольний камінь під будову шпитальних будинків, які мають бути прилучені до групи будинків лондонського університету.

Сі будинки будуються коштом американської фондації Ракефелера, яка дала на сю ціль 6 міліонів доларів.

ФРАНЦУЗИ НАМАГАЮТЬСЯ ВИПРАВДАТИСЬ

ПАРИЖ, 31. мая. — Французькі урядові виявляють невдоволенє ізза того, що анґлійське правительство видвигнуло справу контролі Ліґи Народів над долиною Сар.

Вони кажуть, що Ліґа Народів не має контролі над долиною Сар, а що контролює її окрема комісія, яку створено на основі версайського мирового договору.

Вони далі виправ'ються при тім, що страйк німецьких майнерів в Сарщині не повстав наслідком острих мір алянтської комісії, але наслідком аґітації німецького правительства, котре на се присвало гроші з Берліна.

ФРАНЦУСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

ПАРИЖ, 20. мая. — Підчас дискусії над позичкою для Польщі в парляменті соціялістичний посол Вертон різко критикував сей правительственний проект.

Він заявив, що Франція замісь помагати „найвірнійшим розгонам Польщі повинна радше подумати про заплаченє свого довгу Злученим Державам.

НОВИЙ ВШЕКПОЛЬСЬКО-НЮДОВИЙ КАБІНЕТ В ПОЛЬЩІ

ВАРШАВА, 30. мая. — Склад нового польського кабінету представляється так:

Марян Гломбінський, міністер заграничних справ.

Владислав Ґрабський, міністер „скарбу".

Генерал Осінський, міністер війни.

Кужарський, міністер торговлі і промислу.

Новодворський, міністер „справедливости".

Гоєнцінський, міністер рільництва.

Лопушанський, міністер публичних робіт.

Мощенський, міністер почт і телеґрафів.

Карлінський, міністер зелізниць.

Станислав Гломбінський, міністер просвіти.

Бурський, міністер здоровля.

Керник, міністер внутрішних справ.

Доровський, міністер суспільної опіки.

Осецький, міністер для земського уряду.

АМЕРИКА МАЄ ПІДПИСАТИ ОКРЕМИЙ ДОГОВІР З ТУРЕЧЧИНОЮ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 31. мая. — Американський амбасадор у Швайцарії, Джозеф С. Ґру, котрий бере участь в тутешній близко-східній конференції, одержав з Вашинґтону уповажненє підписати з Турецькою Державою договір приязні і торговельний з турецькою мировою делеґацією.

Американські експерти готовлять прикладні для підписання договору.

НІМЕЦЬКІ МАРКИ ВЖЕ ДЕШЕВШІ ВІД АВСТРІЙСЬКИХ КОРОН

БЕРЛІН, 31. мая. — На тутешньому грошевому торзі німецькі марки нині ще низше впали.

За одного американського доляра платили тут нині 70,000 до 75,000 німецьких паперових марок. Се значить, що німецька марка впала низше австрійської корони, бо австрійська корона номінально о 20% меньша від німецької марки, а на біржі платить за доляра таксамо 70,000 до 75,000 австрійських паперових корон.

БОГАТО ОСІБ ЗГИНУЛО ВЧАСІ ПОЖАРУ В ТЕАТРІ В ПЕТРОГРАДІ

ЛОНДОН, 31. мая. — З Гельсінґфорсу, столиці Фінляндії, повідомляють, що туди наспіли депеші з Петрограду, які сповіщають, що там вибух пожар в опері вчасі представлення.

Весь будинок згорів і в середині вчасі пожежі згинуло богато осіб, а ще більше потерпіло тяжкі і легкі поранення.

ЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО У. Н. СОЮЗА

ДО КІНЦЯ ЧЕРВНЯ С. Р. ПРИЙМАЄ У. Н. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ОДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНАЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРІСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА СЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

"SVOBODA" LIBERTY
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City States.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сити і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

Не можу любу перестановити 10 днів.
Телефон „Свобода" 1804 Montgomery. Bell. 1-4, H. Connect 1899 Montgomery.
Не приймаємо рекламацій по відповідях.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЯСНЕННЄ ДО РІШЕННЯ

КОНФЕРЕНЦІЇ АМБАСАДОРІВ У ПАРИЖІ З 14. МАРТА 1923 У СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Конференція амбасадорів головних держав Антанти ствердила своїм рішенням з 14. марта с. р. східні границі Польщі так, як їх означено рижським договором, та дотично Східної Галичини перенесла на Польщу суверенні права на підставі артикулу 91. Сен-Жерменського мирового договору.

Отсе рішенне видала конференція амбасадорів на таких загальних умовах:

I. На узнанню Польщі, що Східна Галичина з огляду на її етнографічні відносини вимагає автономічного устрою, то значить територіяльної автономії, і отсе узнанне приняли головні держави Антанти як зобовязанне Польщі.

Але головні держави Антанти рівночасно не устійнили території Східної Галичини, ні не вирішили державно-правних основ приреченої автономії, ні не означили часу (реченця), в котрім ся автономія має увійти в життє.

Наслідком такого загадочного рішення конференції амбасадорів триває досі у Східній Галичині стан військової окупації, а населенне сього краю не знає про ніякі гарантії, що мали-б забезпечувати державно-правні відносини горожан, приналежних до території Східної Галичини.

II. Відтак конференція амбасадорів взяла під увагу, що договір, заключений з Польщею дня 28. червня, 1919 (Версальський), передбачив для всіх територій, поставлених під польську суверенність, спеціяльні гарантії для меньшости расових, язикових або релігійних.

Та отся зграя головних аліянтських держав не має приміненя до території Східної Галичини, бо там має бути автономічний режім, а українське населенне творить там значно переважаючу більшість.

III. А далі, розважуючи східні границі Польщі, означені мировим договором в Ризі (18. марта, 1921), заявила конференція амбасадорів, що полишає сі границі на відповідальність договірних держав: Росії і Польщі, то значить, що головні аліянтські держави НЕ ПРИЙМАЮТЬ НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ ЗА СТІЙКІСТЬ СИХ ГРАНИЦЬ.

З сього знова слідує, що головні аліянтські держави тільки стверджують фактичні границі між Росією і Польщею, а не признають сих границь ненарушимими.

IV. Але проте Польща має ратифікувати мировий договір, заключений в Сен-Жермен і переймити на себе всі відносні права і зобовязання, що переходять на неї з розбору австро-угорської монархії.

Тут підходили-б такі важні справи, як: вирішенне права горожанства, признанне політичної амнестії та розвязанне фінансових і економічних домагань Східної Галичини до бувшої австро-угорської монархії. Та хто й коли має те все перевести і який голос тут має автономна територія Східної Галичини, про се не згадує рішенне конференції амбасадорів...

V. Коли ось так розважиться зміст рішення конференції амбасадорів з 14. марта с. р., то виявляється, що головні аліянтські держави в дійсности не вирішили державного становища Східної Галичини, та що однодушні домагання українського населення Східної Галичини, як також постанови загальних зборів Ліги Народів в Женеві з 27. вересня 1922, не найшли послуху у представників трох держав: Англії, Франції і Італії.

Тому всі українські політичні партії Східної Галичини заявили рішучий протест проти згаданого рішення конференції амбасадорів, яке приняли без респектовання волі українського народу, та вважають те рішенне не тільки за суперечне з постановами міжнародного права, але також за СУПЕРЕЧНЕ САМЕ В СОБІ та недокладне і правно не важне.

ТИМ, ЩО ПИШУТЬ ЛИСТИ ДО РІДНОГО КРАЮ.

У нашім Рідним Краю пануе крайний ляцький террор! Нема майже числа часописи, котре би не було сконфісковане. Свобода преси в практиці знесена, свобода слова також і навіть на укр. послів до сойму вносять брехливі доноси о ріжні злочини, а сойм їх видає потім судам, як ось недавно пола Луцкевича. Грозить нова війна, а всьо це разом мусить пригноблювати настрій наших земляків.

Треба скріплювати їх духа і тому у кождий лист до рідних чи до знакомих в Рідним Краю най кождий вложить яку горячу патріотичну статтю вирізану з цеї або другої американської часописи.

Нема ж чогом дивитись на такі листи, які з Америки приходять, а крім багато чистого паперу не піддають ні одної розумної гадки, не містять ані одного ободряючого слова! ЛИШ ГОРЯЧИЙ, ПАЛКИЙ, ПАТРІОТИЧНИЙ ДУХ МОЖЕ СПАСТИ НАШУ ВІТЧИНУ, МОЖЕ ВИБОРОТИ ДЛЯ НЕЇ І СОБОРНІСТЬ І САМОСТІЙНІСТЬ!

Не жалуйте-же горячих підбадьорюючих слів для Ваших рідних і приятелів, а доповнюйте їх патріотичними печатними статтями посиланими у замкнених листах. Кожда така стаття — це вистріл у ворога. Вона не лишиться у одній хаті, а піде по селу, а навіть і на друге, на третє село.

Це ганьба витрачувати марки на дурні, нічого не говорячі фрази, коли у Вас лежать десь на полиці перечитані уже числа часописей, — властиво без всякого пожитку.

А дома — вони сповнять велику місію, вони скріплять віру у малодушних, а охочих поведуть до ще успішнійших прац та ще більших подвигів!

Каин Обух.

ПОРЦЕЛЯНОВІ ПСИ.

Хмари над Східною Европою. — Поїздки французьких та англійських військових начальників. — Гданськ і Яворина. — Хто пічне?

(Від спецільного кореспондента „Свободи").

Становище на Сході Европи все більше починає нагадувати смішну й жалюгідну позицію, в якій часто можна бачити порцелянових псів. Сидять або стоять одне проти другого два таких псиська, ощеривши зуби й випустивши пазурі, але кинутись один на другого не можуть. Лишаються вони в такій позиції роками й десятиліттями, а справа ані на волосину не посувається з місця.

Подібний стан річей все більше й більше стає „нормальним" не тільки у Східній, але і в цілій Европі—Франція та Німеччина сидять одна проти другої в позиції порцелянових псів: Франція, мимо обсадження Поруря, кинутись на Німеччину не сміє, а Німеччина кинутись не може. На російсько-українськім кордоні така сама картина: Ольща та Румунія радо кинулисьб а большевиків, а ті знов радо кинулисьб на Польщу та Румунію — та ба! всі вони з порцеляни.

В останнім часі ніби-то назріла потреба положити, нарешті, кінець цій смішній і жалюгідній ситуації. Дві нові скрипки в сучасним европейськім концерті, Франція та Англія почали проявляти якусь підозрілу активність. Прелюдією до цього було затвердженне східних границь Польщі. Потім пішло й пішло.

Англійські старшини генерального штабу, здавалось-би, з сього ні з того, поїхали оглядати лінію Дністра, укріплені пункти Бесарабії та морські баги румунського побережа. Скінчивши цей огляд, вони поїхали до Варшави.

Рівночасно почалася з Лондону дипльоматична кампанія проти совітської Росії. Відкоди Бонар Лоу заслаб, а його місце заступив лорд Кердон, англійський уряд став уживати супроти Москви дуже рішучої й навіть гострої мови. Під впливом Англії большевики не допущено до офіціяльної участи в другій льозанській конференції. Англійський заступник у Москві Годжон демонстративно відмовився приняти дві большевицькі дипльоматичні ноти. Тоді прийшов англійський ультиматум, ще й досі не не полагоджений.

Франція приступила до мирної офенсиви" на Схід Европи почасти подібними, а почасти иншими засобами. Французький маршал Фош зложив дуже многозначні візити у Польщі та Чехословаччині. Другий видатний французький генерал Ле Рон також побував у Польщі та Румунії а тепер завітав до Югославії. Зізд французьких купців і промисловців у Бодро виніс постанову — „у зносини з совітською Росією не вступати", хоч ця постанова й суперечить всьому, що дотепер говорилося.

Щоб довершити цю картину, цими днями має ще приїхати до Варшави начальник англійського генерального штабу.

Франція, Англія, Польща, Чехословаччина, Румунія та Югославія — це все ніби обеднується в один залізний пястук. Проти кого? Очевидна річ, проти другої східноевропейської коаліції, яка складається з Німеччини, Литви, Росії, а евентуально Туреччини й Болгарії.

Що в цій останній коаліції головну ролю відограє Німеччина, приймані з погляду першої коаліції, в тім не може бути ніякого сумніву. Саму совітську Росию можна було знищити вже кілька разів, а зосібна перед трьома роками, коли по нещасливій варшавській офенсиві червона армія була цілком деморалізована та в повнім відвороті. Були також инші добрі нагоди, але чомусь ними ніхто не скористувався. Очевидно, що совітська Росія сама по собі не так вже й перешкоджала, а може де-кому й була навіть корисна...

Зате Німеччина, навіть нинішня обкрадна та ослаблена, стоїть у всіх більшом на оці. Франція хотіла знищити военну німецьку силу — й не знищила її. Англія хотіла знищити німецьку економічну силу — й не знищила її. Для Польщі та Чехословаччини істнуванне навіть теперішної Німеччини є постійною та великою погрозою. Тому коаліція Німеччини з иншими східними державами посеред накликує гнів першої коаліції й на ті держави.

Кристалізація сил для наступаючого конфлікту намічається, таким чином, досить ясно. Та які обектівні можливости істнують до того, щоб цей конфлік розрішився катастрофою, щоб з цеї хмари пішов великий дощ?

Тим нашим політикам, що привязують свої надії то вигляди до тої майбутньої катастрофи, треба сказати, що їх вигляди мають дуже мало шансів на здійсненне. Коли до глянути глибше на внутрішню структуру кождої з обох коаліцій, то знов прийдемо до переконання, що то не більше, як порцелянові пси.

Франція та Англія на власну руку війни не розпочнуть. Ролю застрільщиці мусілаб правдоподібно відограти Польща. Яке є внутрішне положенне цеї держави, це всім занадто відомо. А назовні Польща все ніяк не може помиритись зі своїм найблизчим сусідом — Чехословаччиною, а то за дурницю — за Яворину.

Ціла та Яворина не варта чорнила, потраченого на неї. Це малий горб перед Татрами, якраз на польсько-словацькій границі. Попід горбом лежить мизерне село, яке має може 500 мешканців, переважно словацьких пастухів. Лихі язики кажуть, що Яворину хоче мати якийсь дуже впливовий польський магнат, щоб туди їздити на лови. Коли міністерські кризи можуть виникати в Польщі через те, що провідникови одного соймового клюбу не дозволено вивезти закордон 20.000 свиней, то легко можна повірити й тому, що лихі язики кажуть про Яворину.

У кождім разі досить того, що Яворина служить і ще довго служитиме серпозним яблуком роздору між Польщею та Чехословаччиною. Дурне, безладне лихо але, і діло, як на гріх, не діло — тільки сміх", сказав ще наш Глібов.

Польща встрягла тепер ще в один зовнішній конфлікт, який може наразити її на великі міжнародні прикрости. То конфлікт з вільним містом Гданськом. Славнозвісний виленський „герой" Желіговскі вже їздив до Гданську та оглядав командуючі над містом висоти, щоб на случай збройного захвату знати, звідки починати. Та, хоч военний запал і панує великий, проте Польща ще трохи подумає, чи варто вступати в конфлікт зі всіма світовими. Але, з другого боку, справа вже зайшла занадто далеко й повертати назад також ніяково.

Нарешті, відомі причини, які спонукнули Домбського в Ризі несподівано для цілого світу зробити „свинство" й згодитись на мир з большевиками, не зникли ще й досі. Доки в Росії панують большевики, Польща може ще істувати, але що буде потім — того ніхто не знає...

Коли Польща й витала чужих генералів дуже сердечно й порадно, проте від бенькетів і промов до виступу в похід з невідомим кінцем — дистанція величезна. Кінець-кінцем для Польщі далеко вигідніше сидіти в позиції порцелянового пса, ніж кинутись стрімголов у темну невідомість.

Чехословаччина та Югославія взагалі мають дуже мало охоти кидатись у военні авантюри. До того-ж, Німеччина є більшом на оці лише у Чехословаччини, що-ж до Югославії, то вона безпосередно німецької небезпеки не відчуває.

Одиноким активним членом тої „великої коаліції" все лишається сама Франція. Але вона безпосередно зі Сходом Европи не межує, а на Заході вона вже й нині має повні руки діла в Поруру.

Щож думає „мала коаліція", себ-то спілка німецько-литовсько-російська?

Тут з боку можливости активного виступу справа також стоїть не дуже порішаючо. Німеччина не має зброї, а недовгої блокади її портів вистачить, щоб упокорити її голодом. Литва взагалі не є ніякою силою з огляду на свої малі розміри. Лишається совітська Росія. Про її військову міць оповідають легенди. Але ми мачили далеко більшу військову міць колишньої царської Росії. Коли та на ділі показалася кольосом на глиняних ногах, то чим покажеться на ділі червона армія?

Самі большевики чудесно знають, що, славно-звісній арматурі Троцького. Як вона перед трьома роками тікали перед Поляками, як її били Естонці під Нарвою, як вона десятками тисяч тікала до східної Прусії, а потім ні за що не хотіла вертати до „совітського раю" — це добре памятають совітські полководці. Тому, коли до Москви надійшла звістка про замордованнє Воровского, московські волоцюги й невігласи тільки спромогались на дешеві кпини над зробленою з ганчірок ляцькою лорда Керзона. А на ультиматум лорда Керзона червона Москва все-таки не посміла відповісти зірваннєм зносин. Натомісць хитромудрий Крагин швиденько вилетів на літаку до Лондону, щоб прохати пардону й знов дурити добрих Англіків новими концесіями.

Виходить отже, що й для „малої коаліції" а передовсім для Німеччини та совітської Росії, одинокою можливою позицією є позиція тих самих порцелянових псів, Пащі розявлені, зуби ощерені, пазурі випущені, а проте — ні з місця.

Так стоять одна проти другої ці дві групи бідолашних порцелянових псів і все не можуть зрушити з місця. У нутрі кождої групи останніми часами помічається жвавий рух: їздять і літають генерали та дипльомати (між иншим також українські, але про це другим разом), пишуться ноти та ультиматуми, виголошуються промови та ухвалюються резолюції... Але нема тої сили, що оживила би порцелянових псів і спонукнула-б їх нарешті кинутись на противну сторону.

Берлін, 19. травня.

Радянин.

ПОЗІР! NORTHAMPTON, PA. ПОЗІР!
Тов. чит. Просьвіти ім. Івана Франка
відограє представленнє
УБИЙНИКИ
мельодрама в 5. діях а 11. відслонах
В НЕДЛЮ, 3-ГО ЧЕРВНЯ 1923
— о годині 7.30 вечером.
Запрошується всіх Українців місцевих і доокольчних, на се представленнє. — КОМІТЕТ.
28

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ
для Ваших приятелів і родини на Україні через БРЕМЕН.
Уповноважена лінія українським урядом для еміґрантів.
За тикетами і другими інформаціями пишіть до
NORTH GERMAN LLOYD
14-16 PEARL ST., NEW YORK
або до котрого небудь уповажненого агента.

ВІТОС І СВИНІ.

Варшавська польска соціялістична газета „Роботнік" (центральний орган польскої партії соціялістичної) з 12. мая с. р. стверджує за „Хлопським Штандаром", органом попа Путка (з „Визволеня", лівої групи людовців), що вістка про те, начебто відмова ген. Сікорським послови Вітосови на вивіз свиний була причиною соймової кризи, — є дійсно правдивою.

Вітос старався про дозвіл на вивіз 20,000 свиней. З німцями за відмову рішив повалити уряд Сікорського. Тепер уся „свинська афера" вийшла наверх. Спочатку сього року зголосилась у Варшаві делеґація „Малопольського Товариства Рольничого", із заступником голови товариства, якого головою є саме лідер польського сторонництва людового Вінценти Вітос. Делеґація предложила міністерству торговлі і промислу цілий меморіял, якого коротким змістом було: видобути дозвіл на вивіз 20,000 свиний. Міністерство відмовило і тоді „самий" Вітос інтервенював у премієра Сікорського. Але Сікорський теж відмовив. Швидко потім прийшли заходи Вітоса в справі „творення польської більшости", з рамени якої він, Вінценти Вітос, має стати премієром. Кріза тягнеться від тижнів і не видно їй кінця.

Краківський „Ілюстрований Курер Подзєнни" полемізує з „Хлопським Штандаром", але не заперечує факту старань посла Вітоса у свинській справі, тільки намагається надати їм характер „суспільно-корисної акції". На одному із засідань польского сторонництва людового, була інтерпеляція у цій справі; Вітос назвав цілу історію „інтриґою премієра Сікорського".

„Роботнік" кінчає досить широку статтю на теми „свині — причиною кризи" реторичним запитом: „Невжеж кріза має своє пражерело у свинському корнті?".

З ОБЕДНАННЯ.

ПОМОЖІМ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ!

Встарому краю Ляхи знова запорядили масові арешти наших братів! Це та амнестія, яку вони проголосили. Вязні живуть серед страшних відносин, а фонди Горожанського Комітету вичерпались зовсім.

Чи дамо згинути нашим братам в ляцьких тюрмах?

Краєва часопись помістила наші резолюції із зїзду мужів довіря, де ми Американці обіцюємо дати допомогу краєви в його визвольній бортьбі, а під тим вістку: Вязні мруть з голоду в ляцьких тюрмах! Поможіть!

Браття і Сестри! Памятайте, що в краю тепер передновок і вони самі голодують. Прийдімо з помочю і то негайно! Не ждім, аж вони помруть або попадуть в недугу! Зарядіть одноразову збірку по всіх громадах, а зібрані гроші пришліть негайно до Обеднання або шліть просто до Львова на адресу: Дністер, Руська, 20, або Краєвий Союз Кредитовий, Ринок, 10. із зазначенєм „на політичних вязнів".

Списи жертводавців подати до газет.

Обеднанне Укр. Організацій в Америці.
OBYEDNANYE
136-8 So. 4th Street, Room 608, Philadelphia, Pa.

УВАГИ

Допевні жерела.

Як подає філядельфійска „Правда", нюйорські жидівські газети принесли новину, що американський суд в Ню Йорку видав „інджанкшен", якимсь заборонеться московському православному митрополитови Плятонови вести справи російської православної місії. До тої самої газети пише знов якийсь господин Цьорох, що сю справу заборону вибрав православний батюшка Чичало на тій основі, що уже утворено „законну живу церкву", для якої приїзджає вже який новий патріярх.

Не беремося рішати чи справді, як каже „Правда", вже й в Америці повстає „жива церква" та на еклько американські батюшки вмішувалися в сю „інтригу", та все таки треба піднести факт, що й така „православна" газета як „Правда" черпає достовірні вістки про православну церкву з жидівських газет.

Допевні вісти.

Черпає „Правда" допевні церковні вісти з жидівских газет, черпає вона певні політичні вісти з польських газет.

На основі такого допевного жерела доносить „Правда", що до Львова приїзджає граф Шептицький, „ініціятор федерації великої України з Польщею".

Під сею казкою про залізного вовка підписаний вже др. Дмитрій Марков.

Ясні слова та ясні думки.

„Єжедневні" поміщують статтю якогось молодого, але зате відважного революціонера, якогось М. Задунайського, закликуючу дослівно:

„І нам, робітникам, треба бути готовими. Готовими не тільки до відбиття атаку капіталу. **Нам треба заатакувати капітал".**

Пачепкнули послідне речене самі таки письменники з „Єжедневнік", щоби всі добре знали, що великі большевицькі вчені не знають ріжниці межи капіталом, капіталістами та інфлюенцією.

Доказди.

„Єжедневні" стали оборонити большевицьке правлінне на Україні. Зібралися доказувати, що на Україні розвиває українська нація, національна культура, поширяється українська мова.

На доказ твердженя навели друге твердженне. Доказом має бути стаття С. Ю. Семковського з харківскому журналі „Червоний Шлях". Що Семковський не наводить ніяких фактів, се наших доказувачів з „Єжедневнік" ні трохи не журить. Вони приймають голі слова за доказ і думають, що їх читачі приймуть за доказане все, що сказав пан Семковський, заким ще він щонебудь почав доказувати.

Що ані пан Семковський ані ніхто другий не має повної свободи написати в Харкові про правдивий нарід, як каже пишати безстрашність, се панчів з „Єжедневнік", теж не обходить. Їм досить, що хтось там щось напише. Чиж царські жандарми не брали за правдиві слова, які на себе говорили катовані революціонери?

Слова та факти.

Голословні твердженя пана Семковського про розвій української культури на Україні можуть промовляти до розуму тим людям, що вірують в свідоцтво циганських дітий, на котрих покликується циган.

Слова пана Семковського стоять в виразнім противенстві з фактами, поданими в самих таки большевицьких газетах, з яких виходить, що число українських шкіл на Україні зменчається і то не лишень в порівнанню з числом українських шкіл рік-два тому назад, але і в порівнанню з числом [illegible] на Україні. Значить, на основі самих таки большевицьких фактів українська національна культура не лишень зменчується, але тратить на користь московської культури, поліпраної всею машинерією державною зорганізованого під Москвою шовіністичного московського націоналізму.

Зрештою, панови Семковському дивуватися не можна. Його слова треба покласти на карб страшної, голодничої серед української інтеліґенції на Україні. Дивуватися можнаби лишень тим людям, що хапають за слово голодного чоловіка та роблять з сього оружжа на оборону московського панування над українським народом.

Та хто їх знає, то й їм не поживується.

ЗАХОДОМ Товариства УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ

— ВІДБУДЕТЬСЯ —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-го ЧЕРВНЯ 1923 Р.

В ГАЛЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ, 217-219 1СТ 6-та УЛИЦЯ В НЮ ЙОРКУ

О ГОДИНІ 2.15 ПОПОЛУДНИ

ВІЧЕ

в справі борби за огнище української культури на західних землях України.

Реферат виголосить гром. В. ЦЕЛЕВИЧ, професор тайного університету у Львові.

О ГОДИНІ 8.15 ВЕЧЕРОМ

„ПАРАЦЯ“

весела комедія зі співами в 3-ох діях М. Лопатинського а по представленню БАЛЬ.

Дохід на ведение запомогової акції українському студентству в Галичині і на еміграції.

РОДИМЦІ! — Кому лежить на серцю добро поневоленого рідного краю, хто живо інтересується боротьбою за огнище рідної культури Український Університет та долею нашої студіюючої молоді її геройськими подвигами у визвольній боротьбі; хто хоче причинитись до підтримання цеї боротьби, — того й запрошуємо. — Приходіть всі.

ВИДІЛ ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДЖИ В НЮ ЙОРКУ.

„Український Народний Дім“
217-219 East 6th Street, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ

— відограє —

В СУБОТУ, ДНЯ 2-го ЧЕРВНЯ С. Р.

„ВИХОВАНЕЦЬ“

переробка комедії в 3. діях зі співами і танцями Л. Янчука.

Початок точно о годині 8-мій вечером.

ВСТУП 65 центів включаючи податок.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Дорогі Громадянки і Громадяни: Отсею дорогою Вас закликаємо прибути на се представлене і танці і помочи тим способом бідним інвалідам, котрих долею опікується саме Українська Жіноча Громада в Ню Йорку. **Комітет.**

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СВ. ВОЛОДИМИРА

відділ 130 У. Н. Союза в Ню Йорку

— устроюється —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1923 Р.

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

в добре знаним парку

BELVEDERE PARK, - - NORTH BEACH, L. I.

Парк отворений в год. 10. рано до 12 в ночи.

ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

Родимці! Світло сонця і чистий воздух є конечно потрібні для здоровля чоловіка. А знайдете їх тільки на отвертім місци і то геть поза містом Ню Йорком. Тож користайте з нагоди і виберіться з цілою Вашою родиною та знакомими на наш пікник. Віддихнете свіжим весняним воздухом та приємно, весело забавою скріпити себе. — КОМІТЕТ. 27-28

Дойзд до парку: Всі Бруклинські кари до North Beach стають перед Belvedere Park. З Ню Йорк Ситі: з Daeancly St. взяти кару Grand St. до North Beach, з 23-ої ул. з фери кара Graham Ave. і пересісти на Grand St. кару, з 59-ої ул. міст Queensboro, кара Flushing або College Point до Junction Ave. змінити на кару до North Beach, з 2-ої East з 57-ої ул. елевейтор Corona до Junction Sta., з 134-ої ул. і Grand Pier North Beach взяти кару Junction Ave. до North eBach.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ. ПОЗІР!

Заходом Української Смичкової Орхестри в Нюарку, Н. Дж., під проводом п. Романа Кузьми, устроюєсь

В СУБОТУ, 2-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1923 Р.

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В РОБІТНИЧІЙ ГАЛИ під ч. 59 Beacon Street, NEWARK, N. J.

Початок точно о год. 7.30 вечером.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ! ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

Дорогі Родимці Нюарку і околиці! Перша Українська Смичкова Орхестра в Нюарку зорганізувалась близькости року під проводом п. Романа Кузьми, котрий доложили всіх своїх сил до сеї орхестри, котрі всі як один перепоняються своїми енерґіями в музичнім дусі і вже рівняються з другими чужинцями. Так ми постановили устроїти перший Величавий Концерт. В концерті візьме участь хор Укр. Амат. Кружка під проводом п. Романа Кузьми, котрий буде співати в супроводі орхестри, соли арт. пані Ю. Шустакевичової і панни Ольги Тимкевич, і другі. Тож просимо всіх до численної участи. — КОМІТЕТ У. С. О. 25.26.28

NEWARK, N. J. NEWARK, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР
ПІД ЗАРЯДОМ
Д. МЕДОВА

відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3. ЧЕРВНЯ С. Р.

ДВА ПРЕДСТАВЛЕННЯ

В METROPOLITAN THEATRE

Charlton i Montgomery Sts., Newark, N.J.

ПОЧАТОК У ДЕНЬ 2.30, У ВЕЧЕР 8. 30.

Тикети вже продаються в касі театру. Подрібні інформації на афішах.

26,28 **Режісер Д. МЕДОВ.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ТИМКО СТАРУХ.

(Посмертна згадка).

Мабуть у звіснім „Комуністичнім маніфесті“ Маркса і Енґельса перед 80 майже роками поставлено яко суспільний певник, що і клясa робітнича може висвободитись зпід соціяльного утиску лише своїми власними руками, своїми власними зусиллями. В цім і можеть ріжниця між їх наукою а наукою утопістів в роді Овена, котрі числили на се, що им удасться переконати капіталістів а „на-тіть пануючих, король, що їх система є одиноко спасительна, що отже вони повинні їм, реформаторам достарчити капіталів та инших середників, а вони вже мирною дорогою заведуть рай на земли.

На дармо ждали однак щирі і наївні утопісти: могучі мира сего якоть не далися переконати, бажаних середників до їх розпорядимости не дали, пляни їх на ущасливленне людскости лишилися і до нині — незбуточними плянами, утопіями.

Однак між робучим людом бачимо головно два роди, два підвідділи: перший — це робітник фабричний, відорваний цілком від знарядів праці, що є власностю фабриканта-капіталіста; — другий — се робітник пільний, ин то дрібний сельський власник, що з власного клаптика ґрунту вижити не може і мусить рівнож заробляти на панськім лані, так, як тамтой цілком безземельний пролетар. Великий соціялістичний теоретик теперішньої пори Карло Кавтски розуміє дуже добре ріжницю психольоґії обох тих родів робітничої братії: сельський робітник безземельний малоземельний хоче посісти як найбільше землі для себе, індівідуально, бо-ж вона і справді даєся ділити. — Фабричному робітникови нічого би не прийшло з посідання частини фабричного дому, чи з якої там частини машини, з розгонового колеса чи що. Тому і ідея спільної власности на середниках продукції для нього зрозуміла і переконуюча.

Не будем тут вдавати в розбір питання, яка є найвідповідніша програма для безземельного і малоземельного селянина. Це питання для нас робітника з Америки не є актуальне. Але він, походить власне з тої кляси, до тої кляси належать його свояки, що лишились в краю, і він цікавиться передовсім політичними питаннями, що дотичать усі кляси.

І тут треба ствердити рівнож велику ріжницю, яка заходить в способах і методах організації та боротьби одної а другої частини робітного народа.

Робітник індустріяний зорганізований вже самою фабрикою, у котрій працює нераз і кількадесять тисяч робітників (нпр. у Сімеєса в Берліні), коли поминути вже скуплену осілість в робітничих дільницях. Тому і пропаґанда, поширене думків і т. ин. між фабр. робітниками лекше.

Цілком інакше представляється справа на селі. О чім мена причини обширнійше розводітиись. Всьо це — знаємо всі дуже добре.

Зазначу лише, що властиво ціле наше селянство можемо сміло зачислити до малоземельних, бо кождий майже господар у нас коли не є сам малоземельний, то на всякий випадок є батьком, а вже напевно дідом малоземельних чи таки цілком безземельних сільських пролетарів.

Тому і політика наша повинна з тим числитись і програми партій, що опираються на селянській масі — повинні би цей стан фактичний узглядняти.

І тут знову заходить істерезна ріжниця між політикою робітного народа на фабриках, а політикою робітного народа на селі.

З робітників індустріяних виходять безпосередно найкращі провідники політичні, з широким світоглядом, котрі не лиш знають з досвіду на власній шкірі дуже добре потреби своєї кляси, але і теоретично знаменито вироблені, а з другого боку зручні тактики, вповні дорослі до того, щоби поміритись за своїм класовим противником, вдоволеними перважно на університетах.

Тут наведу для приміру пісса з віденського бурмістра Райнера, бувшого робітника сільського, або бувшого посла парляментарного з Відня Шумаера бляхяра, а з Чехів теперішного міністра Габрмана, бувшого токарського робітника (він три роки пересидів в одиночній тюрмі!) та другого міністра Бехине, бувшого робітника слюсарського.

Ці люди показали у великих городах, де мали нагоду образуватися у товариствах самоосвіти, ходити на популярні виклади та на парляментарну ґалерію і слухати на вічах таких бесідників як В. Аддер, Пернерсторф, Масарик та другі. Ґабрман, яко очнроробочий перейшов Німеччину, Францію, Анґлію та північну Америку і вивчив чотири бесіди.

Чогож і де може навчитися сельський політичний діяч, при своїй нужді, при браку сельських визших шкіл таких як у Данії? Навіть зіставши послом до парляменту — мусить зараз на сеї вертати до своєї тяжкої, прибиваючої роботи на ріллі, тратить звязок і особисті зносини з другими більше образованими товаришами з міст. Де бібліотека для його вищого образовання, де виклади, театри, обміна думок з образованими людьми хочби в каварни?!

А організатор на ширшу руку мусить сидіти в більшім місті, коло редакції, або таки й сам мусить стати редактором; чи се було доси можливе хоч і не знати як спосібному політикови, що вийшов безпосередно з селянства?! Може бути що у інших народів так буває, але у нас ми ре такого політика не мали. Були у нас знамениті знатоки селянських потреб і селянського життя, як нпр. Турік або Іван Сандуляк, але на провідника політичної партії вони не надавались і ними не були.

Одиноким взором такого політика на ширшу міру, „простого хлопа“, що навіть яко міністер-президент не хотів не то фрака натягати, але навіть — краватки, бачимо у наших „добрих“ сусідів, Поляків. Є се Вітос, що творить і справді політичний феномен. Є ще і другий визначний політик, що вийшов з хлопського мазурського стану: є се Яків Бойко, але сей — се більше самоук-письменник, знаток історії та письменства. Але політичним лідером він не є, а вже певно жадним парляментарним тактиком, яким є і то на велику міру — Вітос.

І ось наближились ми і до нашого дорогого покійника, **Тимка Старуха.** Він вийшов з хлопського стану, перейшов через військову службу, та був через 15 років жандармом. На щастє та не дуже симпатична служба не здеморалізувала його, але дала йому дуже багато політичного знання з области права адміністраційного та карного, Рівночасно дала вона йому нагоду пізнати ріжні слої робучого народа та ріжні околиці нашого краю. Маючи серце вражливе на людську кривду він міг зібрати маси фактичного матеріялу з цеї области, а рівночасно пізнав хиби обовязуючих законів та розпоряджень.

Коли виступивши зі служби, став рільником і взявся до політичної роботи, то відомости попередно позискані дуже йому придались. — Але найбільше причинились до його політичних успіхів його вдача, темперамент, його палка вдача, та його незвичайний талант ораторський.

Коли до цего додати імпонуючу поставу, гарне лице та грімкий, звучний голос і неаби яку природжену інтеліґенцію, то бачимо що в нім зібрались всі прикмети, що складаються на провідника мас, на народного вітію, що розпалював тисячі своїх слухачів огнем патріотизму і непереможного завзяття.

А треба знати, що далеко легше мож розрушити і запалити слухачів-Гуцулів або Покутян, чим наших селян з Поділля, з долів, що ходять в полотнянках. У тих послідних кальорії зідженого харчу обертаються головно на опал тіла, не так, як в тамтих, що і в літі не зкидають з кожушків-киптарів, що їдять також в значній части на темперамент, витворюють інакшу, сильнійшу нервову систему. — Коли ми раз з неб, Старухом про це говорили, то покійник навів мені цікаві приміри з життя пчіл та зазначив ріжниці, які заходять між пчолами з околиці Бережан, а тими, що наллітають на розбій з глубокого Поділя. — І у людей, як знаємо ще з Боєля — ріжне підсоние, инакший харч та инші матеріяльні обставини — витворюють иншу вдачу, розвивають то ті, то другі природні нахили та таланти.

Вимова Старуха діяла однак на всіх рівно сильно, рівно фасцинуючо. Вона впливала таксамо сильно на слухачів в парляменті, хоч тут мусів він боротись з трудностями німецької мови. Коли президент палати завив, що до голосу приходить посол Старух — в тій хвилі коло його лавки збиралась значна громада навіть чужих послів, котрі все дуже інтересувались його палкими промовами. Вони знали, що се самоук, що се людина, що вийшла з глибини народа і тим ліпше знає його болі та потреби. Не ждали вони на штучні ораторські речення, на блестячі порівнання та несподівані заключення і виводи.

Та ждали вони, що він говорить правду, що з його слів промовляє біль чуткого на народні кривди серця, та бажання ті кривди усунути а народні рани загоїти!

А Тимко гремів, ферфлюгував, рубав на право і на ліво, що аж дранте летіло.

І хоч його німеччина певно перворядною не була, то преці всі знали дорбре, о що йому іде та час до часу перебивали йому грімкими оплесками.

А же мало-хто розуміли його парляментарні стенографи, і він читаючи свої промови в друку — нераз дивувався: „Що се за услужні та спритні люде, ті стенографи! Вони не лиш що поправили мені мою німецьку мову але вони навіть знають, що я **хотів** сказати“.

Очивидна річ, що така визначна личність, така сильна індивідуальність як Старух мусіла мати немало ворогів, котрі ширили ріжні сплетні про його демаґоґію, про ріжні обіцянки давані виборцям, підчас аґітації виборчої та таке инше. Щож летшого як чинити **точку програми**, яясь домагание представити як що дану **ґрупу обіцянку?!** Нема демократичного посла, проти котого би не підношено замітів, що він обіцював „ділити панські ґрунта“ та виробити, щоби сіль була „за дурно“.

Коли в маю 1907 р. зїхалось в Станиславові пару новообраних послів і зійшлось в каварни зі знаним адвокатом а великим гумористом др. Йосифом Партиськом, то він їх запитав жартом: „Ну, панове посли! Скажіть но правду: по чому пускалисьте підчас аґітації сіль?“

Заміти демаґоґії, схлібління селянським масам — се ще були найтяжші закиди роблені Старухови. Своєю дорогою був він досить, як Німці кажуть — „гершзіхтіґ“, то є бив на се, щоби в своїм окрузі мати перше слово. І найбільший вплив. Се його очивидно робило меньше приємним товаришем для других місцевих робітників і радикальних осіб з інтеліґенції. Лише що разом з тим бажанням бути все на переді ішла рівнобіжна і його праця між народом, з котрою не легко було кому иншому порівнатись.

Щодо його заховання в парляменті, то очивидно — дуже великої ініціятиви він розвивати не міг. Але в хвилях коли грозила яка небезпека селянству — він моментально орієнтувався і ставав дуже енерґічно в його обороні. Так було нпр. в справі закону про пошесні хороби (зарази) між домашними звірятами. Він зараз зорієнтувався, що коли переченя цего закону буде відданятися до укарання старостам то через се вони дістануть в руки нову небезпечну зброю, котрою будуть могли незвичайно докучати селянам.

А другим, що таксамо був незвичайно чуйним на небезпеки які грозили чи то селянству чи взагалі нашій національній справі — се був швагер Старуха (брат його жінки) посол **Михайло Петрицький.**

Умер він на тиф підчас побуту гал. армії на В. Україні і на великий скандал і доси не появився нігде некрольог того визначного патріота та бувшого редактора і видавця завзятих „Гайдамаків“.

І справді відчувалося, що в тих двох політиках найбільше проявлялося **народне сумлїнне,** вірне і щире і серіозне відчуваня **обовязок,** який вони мали зглядом народа, котрий їх вибрав.

Т. Старух увійшов до парляменту в р. 1907, а вже в р. 1908 і до краєвого сойму. Тут мав він найбільше нагоди виступити в цілім блиску своєї вимови, бо міг говорити по українськи. Тим своїм дарі орієнтаційним та цей незвичайний „шляхтерлянкаш“ (хист негайно відповідувати напад) він ставав дуже незвичним противником навіть для таких гарцьовників слова як кс. Стояловскі та Стасьо Баденї (маршалок).

Але і в приватних розмовах значив як стій відрубати, причім німкі титули і шаржі йому не імпонували.

Бувший міністер і намісник Коритовскі любив собі людий багателізувати. І так разу одного побачивши Старуха каже до нього: „Як сєн маце Тимку! А що нового кому вас?“

На се Старух:

„Дякую вам за питанне, Витолде! Нічого такого особлившого нема“.

Т. Старух уродився в р. 1859 в Бережниці вижній коло Ліска. Яко вислужений жандарм осів він — оженившись — в Слободі волотій коло Бережан, та взявся до організацію повітову.

Підчас світової війни вивезли його Москалі під доноє кайдапів на Сибір. Коли однак в Росії вибухла революція, — він утік на В. Україну та взявся зараз до народної роботи після галицьких взірців. І так між иншим — виступив він в Київі підчас першого військового зїзду, на котрім своєю палкою, чисто націоналістично видержаною промовою та своїми практичними порадами викликав велике враженне. На жаль — Наддніпрянці не пішли за його вказівками...

Приміщована укр. армія розбрелася, а „вільного козацтва“ нічого не вийшло. А коли прийшло до боротьби з більшевиками о Київ, то полки з найкращими іменами „Богдана“, „Мазепи“ і т. ин. або переходили до ворогів, або — що ще підлійше: проголошували „нейтралітет (?!)“. Також на „трудовім конґресі“ в Київі в січни 1919 р. його розумні арґументи робили велике враженне на селян туманених „жолудковою політикою“ тоді, коли вже дах над головою тлів, підпалений московськими месіями.

За нашої державности був Старух енерґічним комісарем міста Бережан, а коли наша армія мусіла перейти Збруч, то і він, з братом Антоном пішов із нею. Та в Орнові біля Камінця попав він в руки Поляків, котрі його огрубили, увязнили та вивезли до Галичини, де в слідчій тюрмі пересидів кільканайцять місяців. Остаточно — нічого не могли йому Поляки доказати, то і випустили його за кавцією.

Підтяте тюрмою здоровлє поволи житє в цім донедавна так кріпкім тілі аж і згасло на все 21. квітня с. р.

Похорони, при величезнім здвизі народа відбувся в Бережанах 23. квітня. Три пари білих волів на просітох сезнянським возі відвезло на вічний спочинок тіло сего вітязя буйнолицого і завзятущого борця за кращу долю рідного народа...

Відень, 5. мая, 1923.

Др. Кирило Трильовський.

ПОЗІР УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Жіноче товариство ім. Лесї Українки

— устроює —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК НА ВЕСТ ЕВНЮ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3. ЧЕРВНЯ

Початок о годині 1.30 сполудня.

Приграватиме Українська музика.

Просимо о численну участь.

За добру забаву ручить

27-28 КОМІТЕТ.

THE MEDICAL CENTER

НАДЗВИЧАЙНА ФІЛЯНТРОПІЙНА ІНСТИТУЦІЯ. ІМІГРАНТИ ВСІХ НАРОДНОСТИЯ КОРИСТАЮТЬ З ЇЇ ЧЕСНОЇ ОБСЛУГИ ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ.

Ми можемо дати богато примірів про наскрізь високу якість обслуги подаваної в Medical Center тим, котрі не мають чим оплачувати спеціялістів. Высто робити се самим, ми радше наведемо, що думають другі, котрі обглядували нашу інституцію Medical Center, висказуючі про підвалини цельности і цілі сеї філянтропійної підприємства. Сим разом наводимо два приміри засвідчуючі на довіре, а ваємо, The Courrier des Etats Unis, одинока французька часопись в Америці, і Русский Голос, найбільший російський дениик в Америці.

13. мая 1923 „Courrier des Etats Unis“ помістив статю, оперту на своїм досвіді для своїх читачів як слідує:

Читачі нашої часописи певне зацікавлять в недільним виданню з 29. цвітня і 6. мая велике оголошення, вказуючи їм користи які Medical Center, уміщений на 231 West 51st Street, дає людям, котрі потребують лікарської помочі а котрим грошеві обставини не позволяють оплачувати високих оплат спеціялістів, котрі могли би привернути їх здоровля.

Користи які дає Medical Center суть так великі, що читачі сего оголошення можливо будуть дивитися трохи скептично на вартість сего оголошення. Одна особисце пересідчення позволяє нам висказати, що ci користи суть правдиві.

Протягом півтора годинної розмови з около пятьнайцятьма ріжними пацієнтами переконало нас о правдивости цілий інституції, а також о сумлінности доторів, які посвячують свій час і знання.

Всі пацієнти питані позовно, повдоволені з обслуги які дістають, та осягнених результатів. Ми мали нагоду бачити тим двоїмка случаїв, які передтим лікували даремно без жадних результатів, а котрі тепер знаних спеціялістів, які лікують протягом пару днів в Medical Center. Підчас коли безустанна передача курацій коштувала їх гроші, курація в сій інституції коштувала їх дуже мало.

Длятого не від річи буде згадати, що Medical Center заложила група філянтропів, які вірять як сай обо... ... ...

ВІДБУДОВА

В СТАРИМ КРАЮ ПРОДОВЖАЄТЬСЯ

Ваші рідні ожидають на Вашу поміч з Америки.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ

в долярах прямою і телеграфічно за низьку оплату і виплачуємо доларами, а місце виплати на адресата.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ

Поручуємо свої услуги в справах: повороту до краю і приїзду в Америку; вироблення паспортів і афідевітів та полагоджуємо справи потрібні.

Голосіть ся особисто або листовно в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4 ST. NEW YORK

ПРИХОДЬТЕ ДО БРІДЖПОРТ

Здорова сторона, близько висни, гарне суспільне життє, каша, житєві управління, вільне обходжене у фабриках.

МУЩИНИ И ЖЕНЩИНИ

Здорові тілом, охочих мущин потрібні до Casting Shop, Rolling Mill і подібних робіт. Потрібно кілька женщин до легкої роботи на електричних і ніжних пресах.

Платня і робітничі услівя добрі. Нагода до промоції.

Пишіть або приходіть особисто.

E. O. BERG
BRIDGEPORT BRASS CO.
BRIDGEPORT, CONN.

УСУНЮТЬ БІЛЬ

Болячі пальці стиснені мушкулі, ушкоджені частини тіла, те все є спонтанно БОЛЕМ. Однак натріть трошки

PAIN-EXPELLER-OM

болячі місця а біль скоро зникне. Pain-Expeller і біль суть смертельні вороги. Купіть бутельку у Вашого аптикаря днесь, 35 і 70 центів. Впевнійтеся що наша торговельна марка АНКОР є на пачці. Не беріть заміщів.

F. Ad. Richter & Co.
104-114 St. 4th St.
Brooklyn, N. Y.

UNITED AMERICAN LINES
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE

Найкоротша дорога до всіх частин

УКРАЇНИ

Кораблі відходять раз на місяць з Доку 86, North River, при 46ій ул. В Нью-Йорку.

Кабіни з 2, 4 і 6 ліжками на всіх кораблях. Великі балони, відмінна кухня і промежная спальня, включно для пасажирів 3-ої кляси. Кораблі „Mobile City", „Minnesota", „Berlin", „Mount Cenis" і „Washington", мають також спеціяльні кабіни.

Нові три-трубові кораблі „Resolute", „Reliance" і „Albert Ballin" переходять 1, 2 і 3-ої кляси пасажирів.

UNITED AMERICAN LINES
Ave. Y. New York
або управлені агенти.

ДОПИСИ

НЮ ЙОРК, Н. Я.

Вечер в память бл. п. Остапа Нижанковського.

Молодий хор „Співацького Товариства ім. Богдана Лепкого" в Ню Йорку, оснований задом і трудом п. Петра Маленя і Василя Савицького представив ся в суботу, 26. с. м. вперве укр. публиці, давши вокально-музичний вечер в пам'ять бл. п. Остапа Нижанковського. На жаль укр. публика не дописала. Саля „Укр. Нар. Дому" лиш до половини заповнилась слухачами. А шкода — бо і Остап Нижанковський заслужив на те, щоби його память пошанувати, і концерт був варта того, щоби його послухати. Але богато наших людий є — видко — тої думки, що всякі проразливі джес-банди, катарнки та верескливі жиди в Куні-Айленд приємнійші, як добре відспівана укр. пісня. В мене — видко — гітнорський ще смак, бо Куні-Айленд ненавиджу, а майже ні одного Укр. Концерту не пропущу.

На святочний вечер зложились: продукції муж. хору ім. Б. Лепкого, сольо славного баса п. Шевця, скрипкові соля п. Е. Веленда (Чех), та дві недовгі промови — привітанне публики п. Германом і промови п. Д-ра Демидчука про Нижанковського.

Перше слово належить ся хорови, бо сеж був сегодни його перший попис. Хор числить крім диригента п. Савицького 18 людий, а істнує всего два місяці. Хор співав дві композиції Кошиця („Ой у лузі" і „Вже літ двісті"), одну Воробкевича (Як бим знала...), одну Біликовського (Гамалія), дві Нижанковського („З окрушків" і „Гуляли") та одну бетмєнну („Бо війна війною...). Загальна характеристика хора булаби: другі баси і другі тенори за слабі до решти хору і треба би їх скріпити з двома голосами; перші тенори сильні і певні, але недостає їм нефорсованих висових тонів, тому здавбися в оден високий тенор; в перехосах від форте до пяно ще трохи за мало рівности; початкові форта часом ще переходять хвилями в крик — взагалі треба ще хорови зіспіватись, злитись цілком в одно тіло. Хор є на добрій дорозі до сего і вже тепер його приємно слухаєсь. Це заслуга рівно п. Савицького, що тримає хор в руках як і хористів, що йдуть йому під лад. Треба ще місяця-двох науки, а хор буде дуже добрий.

З вчорашних продукцій хору найліпше випало „Уже літ двісті" в обробітці Кошиця та другий і послідний хор „Гамалії" Біликовського. Добре пішло „Ой у лузі". „Окрашки" — та тяжка до виконання, за змінчивости загального характеру кождої з їх частин — вимагають ще виглядження.

Соля д. Ярема в „Гамалії" виграли дуже гарно. Є в Яремі барітон приємний, не надто сильний, і з него куди лінший співак, як актор. Його голос може бути окрасою кождого хору і він вміє свого голосу ужити чи в хорі чи в сольових партіях. — Декламовані партії „Гамалії" виконав п. Попович, з належитою модуляцією, але трохи за скоро, через що затрачував вражіне. П. Попович зріс в Америці і як усі молоді америк. Українці часом помиляється в акценті. На се досить тяжко зарадити. Але все таки треба звернути увагу, що акцентуєсь „в гаї", а не „гя", „плати", а не „платі", „стиха" (в значінню „стихає"), а не „стиха" (бо „стиха" значить: по тихо, тихим голосом і т. д.

„Про соля басові п. Шевця можна писати лиш з найбільшим признанієм. П. Шевець стоїть згідно з програмою „Ой, Дніпре" і „Гетьмани" Лисенка, а понад то, викликуваний публікою, заспівав ще „Ой, щож бо то за ворон" (аранж. Лисенком), сольо Карася („Тепер уже я не Іван") з „Запорожця за Дунаєм", та дві жартобливі пісні „Удовіцю я любив" (Кропивницького) та „Назав мені батько" (народна). В п. Шевця сильний, повний, чистий та виробленний голос. Дикция знаменита. Декламация так само. Режиссер широкий. Високі тони рівно повні і ясні, як долині. До того ще, співаючи, грає мімікою і рухом. Голосу не щадить і розвиває нараз нову дорогу силу, де можна би і пощадити. — П. Шевць збирав бурливі оплески.

То саме скрипак п. Веленд, що грав з Амброзія, Крайслера і Паганіні (на „бік"). В него легка і вправна рука, тонкий удар смичка, в палцях кольсальна вправа — і як в брата-Чеха тонке, музикальне вухо. П. Дівіна, також Чех, був добрим акомпаніятором п. Веляндови і Шевцеви (сему без приготовання!). Хорови до „Гамалії", акомпаніювала добре п-а Шемерадькіна.

Остає згадати про бесідників. П. Герман привитав гостей простою, скромною, а дуже гарною промовою. Він дав вказку, як повинні говорити ті, що не є професійні бесідниками: Просто, ясно, без вишуканих фраз і авантюр, де можна спотикнутись. А то чимало людий в нас пнеться говорити напучисто, „з висока" та плеутуть смалені дуби.

Др. Демидчук говорив добре, як старий бесідник, але не вдоволив мене. Скарактеризував бл. п. Нижанковського як політичного і економічного діяча, між тим як бл. п. Остап не був ні сим ні тим. Бл. п. Нижанковський для будучини (і вже для нас) є лиш музиком. (компоністом), а так сімо в минувнині, коли жив, був музиком (диригентом). В тім, і лиш в тім, його значіне. Його твори (числ. 140) є лискучі жирі, повні сильних темпераменту, який був в бл. п. Остапа. Маса в них. Молодощі також лискучої, живої. Як диригент він сотворив епоху в Галичині, він дав розмах „Боянам". Але його брат, який жив в Америці, був великошумнішим диригентом. Остап був диригент для великих хорів чи оркестр. — На велику скалю. Се було його живло — не політика ані економія. Він пробував вправді і сего і того, але скінчив невдачами. Бо артист все є кепськими політиком чи рахмайстром. „Молочарський Союз" був ділом бл. п. Олесницького та бл п. Олександра Сембратовича („Ганделеса"). Л. Ц.

В КОЖДИ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДАРОМ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА ПРИРВУ

5,000. терплячих одержить Пілпо на пробу і книжку про пропуклину цілком ДАРОМ.

СТЮАРТА РЛАРОАРОДС є чудо відмінним від поса. є воні ЗОРНЫЙ і знакатарем медицини, самі — приємнимо, в цілім сильного здержання внутренностий і жиєсті. — Тем лісків, сприжок, ані спружин. Не зсувається проте, не зруть тіла і не натискають на кість, що зовсем пубес. — Тисячі осіб дічлося в дома успішно, без залишення щоденного занятя, а насіцлок дзесь зауважити навіть у найтірших случаях. ЛЕГКІ ЯК ОКСАМИТ, ЛЕГКІ ДО УКИВАННЯ, НЕ ДОРОГІ НАГОРОДЖЕНІ ЗОЛОТИМ МЕДАЛЕМ І ПЕРШОЮ НАГОРОДОЮ. Тебе ніщо, ніщо природний, тому пояс стаєся непотрібний. Доведемо вам се, що кажемо, посилаючи вам пробку РЛАРАО цілком ДАРОМ. Напишіть свое назвіско і адресу на жуноні, зазначаючи 10 ц. на оплату почти і заплать почтовя.ньнька.

Пишіть: РЛАРАО ЛАБОРАТОРІЄС
5071 Стюарт Бльд., St. Louis, Mo.

Прізвіско .....
Адреса .....
Відпоротна почтя прислає вам безплатно пробку РЛАРАО.

ДОЛЯРИ ДЛЯ РОДИНИ В КРАЮ

ви вам перешлемо на гарантією і ваша родина отримає ДОЛЯРИ на ПОСЛІДНІЙ ПОЧТІ. Не посилайте в листах бо пропадуть. Оплата за пересилку не велика. Також коштовно гроші з краю на труп і виплачуємо в долярах в Америці.

ШИФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

Купіть в нашім Бюрі. Наші офіси у Львові, Тернополі, Станіславові і инших містах поможуть вашій родині і заопікуються. До того, що вам гарантуємо, що наша родина не могла приїхати в якоїсь причини, так ви стратите на дорозі тільки 25 долярів. Продаємо шифкарти до краю і полагоджуємо всі другорядні справи. Інформації пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
320 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
Львівське Бюро: 522 N. 2nd St.
ЗА УКРАЇНУ ЗОРА — АНТОН ПАЛИЦЬКИЙ.

Григорій Хунашевський

Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ І НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ
(Ціна стисло Компанійна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна депеша, і під повною гарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадян Українців по всіх стейтах За-Держав.
Не бійтеся говорити з кождим, хто вам на адрес:
G. KONASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У НЮ ЙОРКУ

КАРНЕГІ, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, вип. 384 повідомляє своїх членів, що пірчиний мітинг відбудеться 24. червня в гали парохіяльній. Запрошуєсь всіх місцевих і позамісцевих членів щоби явились на 1. годину полудни, бо буде справоздание з пільроку. Невявишійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — П. Карабін, предс.; Д. Яворський, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Дмитрия, вип. 288 повідомляє, що пірчиний мітинг відбудеться 17. червня в гали українській. На тім мітингу контрольори здадуть пірчиче справоздание, тому обовязком кождого членявявитись на сей мітинг. Члени котрі довгують, мають пірвнати свої заległости, бо в протівнім разі поступлять згідно ніби статута. — С. Капрал, предс.; В. Могильський, секр.

КЕНЗАС СИТІ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, вип. 323 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що пірчиний мітинг відбудеться в неділю, 17. червня в гали ул. ч. 547 Сант Парк Евню. Проситься всіх членів явитись на сей мітинг бо будуть важні справи до полагодженя. Мітинг відбудеться точно о 2. годині, отже братя, хоч раз на пів року зійдімся всі як один і полагодім наші справи. Невявишійся член заплатить кару після статута. — Д. Яремко, фін. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, вип. 3 повідомляє, що пірчиний мітинг відбудеться о 7. годині вечером в суботу, 23 червня в церковній гали. Проситься всіх членів явитись бо суть важні справи до полагодженя. Будесь приймати нових членів до У. Н. С. без вступного. А невявишійся член буде поступати після статута. — М. Сухорський, предс.; О. Нагірний, секр.

ВУЛКАЙН, ПА. Бр. св. Николая, вип. 100 повідомляє, що пірчиний мітинг відбудеться о 2 годині полудни в неділю, 17. червня в гали тарохільній. На порядку нарад буде справоздание братської каси і одобрение братського статута. Бо братства будесь приймати члени за половину вступного. Невявишійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Монастирський, предс.; Мармура, секр.

ВУДЛЕЙВЕН, Л. АЙ., Н. Й. Тов. Вільна Україна повідомляє всіх своїх членів, що пірчині збори відбудуться в неділю, 10. червня о годині 2. полудни і в той самий ден де всі Невявишійся член заплатить кару ухваленну товариством. Звертаєся увагу товаришам, щоби кождий переглянув статут У. Н. С. бо щоби до нотарія не приходити підчас зборів, бо уряд списло поступатиме після него. Довжних членів проситься вирівнати довг, бо в противнім разі не будуть мати голосу. — Д. Великанович, предс.; В. Місик, секр.

ОЛЕН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, вип. 363 повідомляє своїх членів, що пірчиний мітинг відбудеться 10. червня о 2. годині полудни. Проситься всіх членів зійтись хоть оден раз на шість місяців, бо суть важні справи до ухваленя. Котрий з членів не явиться через кажну причину, буде карений після статута. — С. Лушишин, предс.; Д. Базів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Подаєсь до відома членам Товариства над Збручем, що пірчиний мітинг відбудеться 10. червня під ч. 2031 Дорон ул. о 3. годині полудни. Нових членів, котрі приступили в місяцю маю також зявиться. Українці міста Скрентону! Досить нам вже сего, щоби чужі агенти і брандзалі користали з нас. Тепер краз до добра нагода з місцевою нерамо вступити до У. Н. Союза і до товариства без вступного. — В. Зедарук.

ДІСТАНЕТЕ ЛИШЕНЬ В НАС

Коли хочете вняти книгу, хочете довідатися про богато цікавих уреченьнишь, хочете забути Вашні деякі клопоти, пишіть що вас по „книжку" котра розвиває Вам про встрічаючі ті инші цікаві річи залучаючи 4 цнт. марками на пересилку. Адресуйте: 17—

THE IDEAL MAIL ORDER HOUSE,
29 E. 7th Street, New York City

ПАТЕНТИ

Даром пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него просьбу по українськи.

В справах патентованя винахідів і продажі патентів звертайтеся з довірєм до скорих і чутливих патентових адвокатів на адрес:

A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

ВІД Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ, В НЮ ЙОРКУ.

Цим подаємо до відома усім Українцям, що рекордові й фінансові книжки Т-ва „Української молодіжи" в Ню Йорку є готові до публичної контролі.

Товариство української молодіжи просить усіх представників українських організацій й товариств як також усіх приятельників нашого товариства взяти участь в контролі повищих книжок товариських.

Льокаль товариства буде отвертий для публики що дня через три дни, се є в неділю, понеділок і вівторок 3-го 4-го і 5-го с. м. в годинах від 8-ої до 10-вечер.

ЗА Т-ВО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ.

Богдан О. Каштанок, голова, Ольга Кирчівна, скарбниця, Дмитро Стрільський, фінанс. секретар, Омелян Кодко, рекорд. секретар.

НОВА ТЕАТРАЛЬНА ПОСТАНОВКА В КИЄВІ

Київ, 1. травня, 1923.

Останні три дні місяця квітня ішла в Києві в Шевченківському театрі пєса Георга Кайзера „Газ", яку виконувала студія „Березіль" під кермою Леся Курбаса.

Лесь Курбас яко режисер відомий Києву не від сьогодняшнього дня. Ще перед Гайдамаками Шевченка придбала вже певну славу і популярність по Україні. А остання його постановка „Газу" показує, що він розвиває свої мистецькі пляни з повним таланом по обраній раніймі дорозі.

Постановка „Газ" своєю ритмікою, богатством і ріжноманітностю рухів захоплює так, що слова неси губляться, не дозволяють до уваги і зовсім одного, якою мовою ми їх слухали-б, ми однаково її зрозуміємо і відчуємо, бо тут головні емоції викликує не мова а рух.

Правда, іноді це захоплене рухом виглядає трохи „переборщене", якщо можна так висловитись, іноді герої у своїх рухах можуть бути справді названі акробатами, як висловився один визначний представник старого театру, але тим неменьше ті рухи ілюструють складні душевні переживання красце аніж це може навіть слово чи другі прийоми мистецтва.

Новина зависди вражає вже своєю природою, але коли вона має дати естетичну насолоду, значить вона варка уваги, значить вона є мистецтвом.

Леся „Газ" в постановці Леся Курбаса вийшла песою не Кайзера а Курбаса. Постановка до того перемінила дуже песи, що син міліярдера, який є властиво головним героєм в песі Кайзера, в постановці займає другорядне місце; утворює постать хороблево-мрійного авантюрита. Правда, тут в деякій мірі винуватий і виконавець ролі.

Властивим героєм песи виростає інжинір. Ідея шукання нової людини губиться або виявляється тут з там в наївній формі, а вся постановка співає пеан фабриці, машинам з одної сторони і підкреслює соціяльні недостатки з другої.

Отакий „Газ" Курбаса.

Щодо ідеї песи то Курбас одмінив її одо оригіналу і сим ослабив її вартість, але щодо досягнень в мистецтві дійства і в театральному огляді, то тут Курбас показався неабияким мистецем і це його заслуга.

Особливо гарно проходили деякі масові сцени. З великим підйомом пройшла боротьба мін, інжинірем і сином міліярдера.

Дуже влучно була сторучена сцена, костюми де зясім не видало музика А. Буцького, яка нічого майже не додала до загального враження.

М. Василько.

Запорожці, шифкарти, гроші, скоро, чесно, найкоротше, найтільше полагоджує Канцелярія Нотарільна

Т. І. ЯРУСЕУ СО.,
329 S. 4th Street,
PHILADELPHIA, PA.

ФАРМИ!

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ

в гарній околиці близько Ню Йорку. Ціні: 1 рум $1350 — $300 готівкою; 2 румів $1575 — $400 готівкою; 5 румів $1800 — $500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і шторя на місци. Пишіть або зайдіть до:

ГРИГОРАК І МЕЦКА,
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

ФАРМИ В НЮ ДЖЕРЗИ.

Фарма 67 акрів, 10 акрів ліса, решта засіяна, сад, водяний дім на 2 фамілиї і 5 других будинків, 5 коров, 2 добрих коні, стадо курий, фармерські машини, ціна мілі до великого міста: Ціна $7000, готівкою $3000. 09-24

Фарма 50 акрів, 5 акрів ліса, решта засіяна яблонь, дім на 10 кімнат і 4 инші забудування, машинерія, 3 коров, 2 коні, 200 курий. Ціна $3500, готівкою $1500.

A. MIKRUT,
103½ St. Marks Pl. (E. 8th Street)
New York City 27-32

НА ПРОДАЖ ФАРМА. 95 акрів у околиці Ню Джерзи, гарна місцевість, 13 коров, 1 бугай, 6 телят, безрога, 80 курий старих, молодих без рахунку, 2 коні, всі машинерія потрібна до фарми, 2 боти, віз тяжкий і легкий, 2 сани, карпентерські знаряди, дім мурований на 8 кімнат, баня 30 фітів широка 62 довга, возівня на кури і безроги, мурована, вода у домі і в барні, ціна мілі без насовиско, до школи близько, засіяно і обсаджено, 10 акрів вівса, 2 акри барабель, 2 акри кукурузи і гречки. Ціна $3,500. Від самого власника. Пишіть по українськи на адресу: Mike Deny, R. F. D. 2, Taberg, N. Y. 27-29

ФАРМА 45 АКРІВ чорної листоватої: 3 того 35 акрів орної землі, 5 акрів ліса і пасовиска. Ціна фарми засіяної і засаджена. Дім на 7 кімнат, вода є в домі і всіх будинках. Має фармерськими знаряддями є півторатонний трок. Є 3 корові, 3 коні, 800 курий, 150 индиків. Школа близько фарми, від стації 3 милі а від Ненарку 35 миль. Ціна $7000, готівкою $3000 а решта на легкі сплати. 27-30

В. ГАПАНОВИЧ,
245 Court Street, Newark, N. J.

ФАРМА 100 АКРІВ чорної вичищеної землі. З того 50 акрів добрього ліса і пасовиска. Всі будинки нові з пишними: дім на 10 кімнат. Дім вилі від стейтової дороги, дві і пів милі від стації, від церкви і школи 5 мінут ходу. Є 2 коні, 6 коров, 2 безроги, 100 курий і всі машинерія потрібна фарми. Вся фарма засіяна. Через фарму перепливає річка. Ціна 3600 долярів, готівкою 2800 дол. Інтересовані нехай приїдуть до ЯКІВ ДОРОЖЕНКА,
62 Broom St., Newark, N. J. (Restaurant).

ФАРМА продаєсь через незгоду спільників. Дуже гарне господарство 142 акрів, з чого 42 акри ліса варторсти $3000, а решта вся обсіяна і обсаджена, будинки як нові, дім на 9 великих кімнат з водою і пишнішою форнес до огрівання, всі меблі, великий сад, ріка, 12 коров, бугай, 2 коні і всей дріб, всілякі машини, приклад за молоко $200 з місця, 10 мінут ходу до міста, фабрик і зелізниці. Ціна зовсе $6,600, виплати $2000, без агента, впрост від властителя. Голоситись по 6. годині вечером до: 25-29

МИХАЙЛ ГАНЬОШИН,
261 Avenue B, bet. 15 & 16 St. 5th fl.,
New York, N. Y.

ФАРМА 102 АКРОВА в Ню Джерзи, година і 50 мінут їзди з Ню Йорку, тількі коштує $2.38, з чого 70 акрів орного поля, решта добрий трубий ліс і пасовиска, дім, вода, сад, фарма обсіяна і обсаджена, 13 дійних коров, 2 дрібячі кізлки, 1 бугай, 1 теля, 3 коні, 2 безроги, много курей і качок, дім на 3 румів з ганком і прибудовою, нова стайня на 30 коров і 8 других будинків, всякі машинерії, 3½ милі до міста, стації, школи і церкви і торгів; приклад молоко на рік $200.00. Ціна $6500, готівки потрібно $2500.00. Голоситись до: W. MAZURKEWICZ, 326 Bergen St., Brooklyn, N. Y. (І сходи на дво). 27-32

ФАРМА 142 АКРІВ, 75 акрів орного поля, решта пасовиско і будівничий ліс, ріка, новий дім на 9 кімнат і 6 других будинків, 15 голов худоби, 2 коні, 200 курий, 2 безроги, гуси, качки, всі фармерські машини, 2 милі до міста. Ціна $4500, готівкою $1500. 27-30

PETER OWDY,
194 Ave. A, близько 12-ої улиці,
New York City

ПО ПРИЧИНІ СТАРОСТИ продаєсь одна з найліших молочарських фарм в Ню Джерзи, близько Ню Йорку, 142 акрів доброї рівної землі, овочевий сад, ріка, добрий дім на 11 кімнат, і 6 других будинків в добрім стані, 25 добрих коров, 2 коні, богато курий, всі потрібні машинерії, доходи за молоко $500 у місяць. 27-34

Фарма вартости $22,000, а по причині старости властителя, можна купити за половину цінн, готівкою $8000 решта на легкі сплати.

M. PISARKO,
429 E. 5th Street, New York City

French Line

ПОСПІШНА ЗДА НА 13 УКРАЇНИ

La Savoie, July 14; Paris June 16
Lafayette June 23; France July 7
Не всі деталі інформації голосіться до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО визначів, токарів, отідувачів і робітників в сталевій фабриці, визнарні, яка знаходиться у полудневій стороні міста, де робиться легку і середну роботу. Фабрика, визнарні, в яко, вентиляцію добра і вповні зосмотрена в умивальні і купальні. Поїзд до фабрики добрий з будьякої сторони міста і доколичних місцевостий. Голосіться прост до фабрики Burnside Steel Co., 92nd St. & Kinsbury Ave., Chicago, Illinois.

ПОТРІБНО

хорошої мущини до загальної роботи в фабриці шнурів. Голосіться до бюра: Henry Heide, Inc., 28-30
Spring, Hudson & Vandam Sts., N. Y.

ФОРНІЧІ зі 4 румів дешево на продаж. Можна замовити на місци. Пишіть до двох субєктів. 326 Bergen St., Brooklyn, N. Y. (І поверх на ліво). 27-32

ДО ВИНАЙМУ умебльований 3-кімнати і кухня для наших людий, для родини або молодої пари. Винт тижневий $10.00. Голоситися до: Onury Rybak, 92 Fleet St., Jersey City, N. J. 27-28

CLEVELAND, OHIO

Приймаю замовленя на

БУДОВУ НОВИХ ДОМІВ І ПОПРАВКИ СТАРИХ.

Українці! Сей до того! Ціни дуже приступні і умовини вигідні. 7-8

MICHAEL SEREDUK
CARPENTER
2469 Thurman Street, Cleveland, O.

ЗНАЙОМІ ЧИ НЕЧУЖІ

Сеї ознаки перед Пасхою, що дістав Василій Сачишин, пишіть, щоби вислав ДЕНЬГА хочу зрадити свойго родича брата Мікіту, які знаходіяуся у Дубровіце, а так сама старих своїх свойгоя з якімі разам вчувсті і рос, убедітесь просіно, напішіть ему листы у яких паведаміць свої адрасы, а так сама напісць кілі хто ведае дзе знаходзіцца мой брат Міхта ці гаиаму адрасу. Літва Коуна, вулиця Вігаута 30, Улаку Дубіне. 28-29

DR. M. SMITH
76 EAST 7th STREET, NEW YORK

Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найсовременійші електричні апарати.

Український Лікар С. КАУФМАН
хронічні і внутренні слабости
111 EAST 78th ST., NEW YORK
Приймає від 1. до 8.30 веч.
Новий офіс в Астории, Л. АЙ.
288 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2872

ДР. Б. ГОГЕНБЕРТ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Для недужих безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
між 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.

Голяти офісові годинно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Telefon 1182 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ ЗІ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

на легких, жолудка, нирок, печінки, кишки і нервових недуг, висцилення нерви, ревматизм, острі нервові і кишкові недуги. Порада безплатно.

Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. і Union Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9 рано до 4. пол.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА

Житомирська акушерка порадить і Київської Земської школи.

ПОРАДИ І ПОМІЧ.

В. Е. SHMULENSON,
271 E. Broadway, Sta. 6, New York.
Tel. Orchard 9812

АКУШЕРКА МАСАЖИСТКА

Американської школи і шпитальна практика. — Порада і поміч.

PAULINE H. KORESKO
713 McLean St., Chester, Pa.

СТЕФАН І СЕУОК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева.
Достарчуємо автомобілі на всякі зрестини і похорони, оказуємо. Удаваєтесь до нашого:

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N. J.
Tel. Montgomery 4143
46 Prospect Av., Bayonne, N. J.
Telephone 540